

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

ו.

עין משפט
נר מצוה

לד א מ"י פ"י טוה"ל
שבת ה"ל"ו טוה"ע
ח"ט פ"י שם סעיף ב:
לה ב מ"י שם ה"ג ג טו
סמך עש"י דרש"א
טו"ע פ"י ח"ט פ"י שם
ס"ג:
לו ג טו"ע פ"י ח"ט פ"י
שם סעיף ב:

רבינו חננאל

מפד"ן
בשעה
מאמצעיתו בקרן זוית
בארבעה, ורב הונא אמר
בין מן הגדרין בין מן
האמצע בארבעה, דרב
איקלע לדמחריא ועבד
עובדא כוותי, א"ל גר
גר, כלומר לא שהלכה
כך אלא ראה אותן
שמקליין והחמיר עליהן.
אמר רב נחמן בר יצחק
כרב הונא מסתברא, דהא
אמר רב מבוי עקום
מקין גומא (ל) ונפרץ בסופו
שהוא כמו מצדו, ואמר
תורתו כמו מפולש, ואי
אפשר לומר כשפרצתו
דמכשר, אלא ודאי כפחות
מעשר ואמר רב כמפולש.
אלמא פירצת מבוי מצדו
בארבעה סבירא ליה לרב,
וכל שהוא יתר מארבעה
היהוה כמפולש, ודחי רב
חנן שאני מבוי עקום דקא
בקעי ביה רבים, מכלל
דהוא הונא אע"ג דלא
בקעי רבים אסר, מאי
שנא מדר' אמי ורבי אסי
דא' אם נשתתף בו פסל
מתיר פירצה עד עשר.
ופרקין הא דמי אמי ור'
אסי בדאית תמן גידודי.
(והלכתא כ"י הונא), ת"ר
ציצת מערבין רה"ר עושה
צורת הפתח מיכן בו, עד
בית הילל אומי' עושה
דלת מיכן ולחי או קורה
מיכן, ואקשינן וחי
מערבין רה"ר והתניא יתר
על כן א"ר יהודה

(6) מ"זל גס.

אחת והא' אי אפשר לנמנעם הם נמי הואיל ולא אדעתייהו לנא צבת
אחת היו כצדי שמים ו"ל הואיל ואי אפשר לנמנעם אלא ע"י טורח
גדול לא הטרעו לנמנעם ולמדוד כספק דבריהם וכן משמע משלון
הקונטרס דפי' דרוב בני אדם אין יכולים לנמנעם והיו ספק נמנעם
ואסור או לא נמנעם ומותר וה"ר

שמשיה פ"י דמ"ל למימר דביד' אסור
נמי אי אפשר לנמנעם והא' דפרוך
כעומד מותר משום דהוי ענין ספק
ספיקא שמה עומד מרובה ואפי' כי
לא נפיש ושוו כי הדדי מותר והשאל
שפיר קרי ליה ספק דבריהם אך
קשה מאי אירא ספק דבריהם אפי'
בדלוריתא נמי שרי כיון דהיתר
קרוז מן האסור דמטעם זה בעי
למישרי בשמיטה במחלה על מחלה
ו"ל דהא דשרי הכא אי פרוך נפיש
היינו צח' אמות מלומדות אצל שמה
יש מעט יותר ואפי' אי פרוך נפיש
איכא ד' אמות ולכן לא שרי אלא
ספק דבריהם ואם תאמר דפרוך
צ' דצרכות (ד' ז') אמר נמנע מכיון
בין שתי עיירות לרצון יציאו עגלה
אחת ויתנו והשתא כל אחת תציא
עגלה לעצמה דשמה קרובה היא ואפי'
מלומדות הא' אמר הקרובה אפילו
קרובות ו"ל דממה נפשך קני בלחם
אם רחוקה היא פטורה ואי קרובה
היא יוצאה בשל תנאי מאי אהמרת
דילמא מלומדות תנאי זה אינו מנאי:
מצידו בעשר מראשו בארבעה.
עשר אין פירושו כארבע'
דעשר כשל מטה וארבעה כשל מעלה:
דפתחא בקרן זוית לא עבדי
אינשי. מיהו אם עשא'

כעין פתח צמזמות ומשקוף הוא שפיר פתח דלמחר לעיל (ד' ה').
דפתח ליה בקרן זוית: **אחד** זה ואחד זה בר'. אם נפרץ בקרן
זוית אצל אם נפרץ מראשו צלל קרן זוית לא היו צד' דלא פליג
לדרב יודה דלמחר לקמן (ד' י'): מבוי שהוא רחב ט"ו אמות מרחיק
צ' אמות ועושה פס ג' אמות והשתא הוי פירצה צ' אמות ומצדו
דהוי צד' היינו משום דקא ממעט בהילוכא אצל כשהפירצה בראשו
לא ממעט בהילוכא דלא שבקי פתחא רבה ועיילי בפתחא וזוטא:
רב אמר תורתו במפולש. פי' בקונטרס דלר"ך לעשות נורת הפתח
צעקומותיו דפילוש מה שמפולש לחצירו הוי כמפולש לרה"ר
ולשני פתחים לצד רה"ר יעשו לחי או קורה לכל אחד ובמילתא
דשמואל נמי דלמחר תורתו כסתום פי' בשם רבו הזקן תורת מבוי
סתום לר"ך לעשות צעקומותיו דהיינו לחי מיהו שם פי' פירוש אחר
תורתו כסתום ואין לר"ך צעקומותיו כלום והלשון דחקו דכיון דתורתו
כסתום מה לר"ך לעשות צעקומותיו וכפירושו משמע מדקאמר בסמוך
אי ביתר מעשר בזה לימא שמואל תורתו כסתום משמע דלר"ך
אחי שפיר ואי תורתו כמפולש קאי אפתחים דהיינו שצריך לעשות
נורת הפתח בלחם הפתחים ובשני לחי ולא צעקומותיו א"כ לרב

נמי קשה דאין יועיל לחי מנד אחד או אפי' נורת הפתח ביותר מעשר הא' את ליה לרב אע"פ שיש לו נורת הפתח לר"ך למעט אצל
אי אעקומותיו קאי כדפירש רש"י אחי שפיר לרב דסגי בנורת הפתח אפי' ביותר מ"י הואיל ופתחי מבוי הפתוחים לרה"ר לא
הוו יותר מעשר * דהא ז"ה מהני מן התורה אפילו לרב ביותר מ"י כדלמרינן לקמן (ד' יא). גבי כלאים וומיהו יש לדחות
דהוי נמי מצי פריך לרב אלא דמקשה אליבא דשמואל טפי בפשיטות ועוד יש ראייה * מההוא מבוי עקום דהוה צנהדרעא
כו' ואזכרנו דלמות ופירש"י עקום כמין ח' ור"ך צ' דלמות לשני עקומות דאי לאו הכי די צדלת אחת ומיהו
ר"ח גרים ואזכרנו דלת וכן כחצו צרוב ספרים ואפילו גרסינן דלמות * איכא למימר דמפולש גמור הוה ועקום
באמצע זה ופתחו בשלשה פתחים לרה"ר דממה נפשך לר"ך לעשות דלמות וגבי מבוי העשוי כנדל (לקמן ד' ט): משמע
נמי כפירוש
רה"ר זה
לשון אידך
שיראה ז"ה כל בני המבוי: **ביצד** מערבין דרך רה"ר. פי' רה"ר רחב י"ו אמות ומפולש משני כדדים משער לשער ומצוין בה ששים
רצוא וכן יש צה"ג דענין דריסת ס' רצוא וקשה לר"ת דבשבת צפ' הזורק (ד' טז). אמר דעגלות הוו תחתיהן וצניניהן רה"ר ותחתיהן
לא היו ס' רצוא ואומר ר"י דמ"מ דרכן היה ללכת ולצא בלחות דרך ועוד הקשה דדגלי מדבר הוה טף וגשים לאין מספר וכן קשה
מערב רב ויש לומר דלא גמרי' ממשכן אלא מילתא דמציבא במספרים: **ולר"י** וקורה מבאן. אף על גב דלחי לא מהני ביותר
מעשרה יעשה לחי רחב עד שיתמעט האויר מעשרה: **יתר** ע"כ בן אמר ר' יהודה. פירש הקונטרס לעיל מיניה איירי בצונה
עלייה כו' דשרי ר' יהודה לטעול תחתיה משום פי תקרה יורד וסותם וקאמר בצנייתא יתר על כן אמר ר' יהודה אע"ג דליכא פי
תקרה שרי ר' יהודה הואיל ואיכא צ' מחילות מעלייתא והכי משמע צהדיא בתוספתא (במילתין פ"ן) דהא קאי יתר על כן:
מי

מצידו. צכותל ארכו ולא אכל ראשו אלא שיש ארבעה עומד מן
הפתח עד הפירצה: **מראשו**. שהיה מבוי רחב כ' אמה וסתמו עשר
אמות דמתנן [ב.]. והרחב מעשר ימעט ונפרצה פירצה בלחות סתומה:
לא ספולגו עלאי. לומר דרב מכשר
איקלע לדמחריא כו': **בצעה מלא**.
עמי הארצים היו מונחלין במנחות
והחמיר עליהן לעשות סייג להרחיקן
מן העבירה כאלם הגודר בצעה
פרוזה לשומרה: **מבוי עקום**.
ושני פתחיו לרשות הרבים:
תורתו כמפולש.
ומבוי המפולש
לה"ר לר"ך נורת
פתח מכאן ולחי
או קורה מכאן
דלקמן אף זה
לר"ך לשני פתחיו
לצד רשות הרבים לחי לכל רוח
וצעקומותיו לר"ך נורת פתח דפילוש
שהוא מפולש לחצירו הוי כמפולש
לה"ר: **תורתו כסתום**. ואין לר"ך
צעקומותיו כלום אלא אלו עושין לחי
לפתחן ואלו עושין לחי לפתחן דלא
מזכירין נורת הפתח אלא לפתחים
המפולשין זה כנגד זה לרשות הרבים.
ל"א תורתו כסתום מבוי עקום
ולר"ך לעשות לחי לעקומותיו והיינו
לחי שעושים במבוי סתום זה קצתו
ממורי הזקן וז' אינימא ציפור
מעשר. שרוצח פתחת צעקומותיו
יותר מעשר: **בזה לימא שמואל**
כסתום. וניסגי בלחי אטו לחי ביותר
מעשר במבוי סתום מי מהני. וללשונא
קמא כיון דיותר מעשר הוי כחד מבוי

וכי האי גוונא לא לימא שמואל דלאו מפולש הוא: **אלא לאו צעשר**.
אלמא פירצת דרדין לרב בארבעה: **מכלל דרב הונא**. אפי' בפירצה
ללא בקעי רבים כגון שפירצה למקום מטונף או למקום מקולקל
בפתחים וטיט ואין דרך רבים מנאיים לעבור בלחות פירצה אסר
נמי בארבעה: **מ"ש מדר'** אמי ומדרב אסי. דלמרינן לעיל [ה.]. אם יש
שם פס ארבעה מתיר פירצה עד עשר אלמא פירצת מבוי מצידו
צעשר: **הסם דאיכא גידודי**. שנשתתף מן הכותל ציכוד ג' או ד'
טפחים גובה על כל פני הפירצה שאינה נוחה לעבור בה:
הא. דלסרנא אלא דליכא גידודי. גידוד לשון שפה: **ר"ה**. משמע
רחב שש עשרה אמה ועיר שמצוין בה ששים ריבוא ואין בה חומה
(אז) * שהיה ר"ה שלה מכוון משער לשער שהיא מפולש דומה
לדגלי מדבר: **נורת הפתח מכאן**. בראשו אחד: **ולחי וקורה**.
בסוף העיר: **יתר על כן**. לעיל מיניה איירי בצונה עלייה מצית
לצית שבשני ידיו רה"ר וכן גשרים המפולשין לרה"ר דשרי ר' יהודה
לטעול תחתיה משום פי תקרה יורד וסותם צפ' כל גגות העיר
וקאמר בצנייתא יתר על כן אפילו איכא דליכא פי תקרה
הואיל

נמי קשה דאין יועיל לחי מנד אחד או אפי' נורת הפתח ביותר מעשר הא' את ליה לרב אע"פ שיש לו נורת הפתח לר"ך למעט אצל
אי אעקומותיו קאי כדפירש רש"י אחי שפיר לרב דסגי בנורת הפתח אפי' ביותר מ"י הואיל ופתחי מבוי הפתוחים לרה"ר לא
הוו יותר מעשר * דהא ז"ה מהני מן התורה אפילו לרב ביותר מ"י כדלמרינן לקמן (ד' יא). גבי כלאים וומיהו יש לדחות
דהוי נמי מצי פריך לרב אלא דמקשה אליבא דשמואל טפי בפשיטות ועוד יש ראייה * מההוא מבוי עקום דהוה צנהדרעא
כו' ואזכרנו דלמות ופירש"י עקום כמין ח' ור"ך צ' דלמות לשני עקומות דאי לאו הכי די צדלת אחת ומיהו
ר"ח גרים ואזכרנו דלת וכן כחצו צרוב ספרים ואפילו גרסינן דלמות * איכא למימר דמפולש גמור הוה ועקום
באמצע זה ופתחו בשלשה פתחים לרה"ר דממה נפשך לר"ך לעשות דלמות וגבי מבוי העשוי כנדל (לקמן ד' ט): משמע
נמי כפירוש
רה"ר זה
לשון אידך
שיראה ז"ה כל בני המבוי: **ביצד** מערבין דרך רה"ר. פי' רה"ר רחב י"ו אמות ומפולש משני כדדים משער לשער ומצוין בה ששים
רצוא וכן יש צה"ג דענין דריסת ס' רצוא וקשה לר"ת דבשבת צפ' הזורק (ד' טז). אמר דעגלות הוו תחתיהן וצניניהן רה"ר ותחתיהן
לא היו ס' רצוא ואומר ר"י דמ"מ דרכן היה ללכת ולצא בלחות דרך ועוד הקשה דדגלי מדבר הוה טף וגשים לאין מספר וכן קשה
מערב רב ויש לומר דלא גמרי' ממשכן אלא מילתא דמציבא במספרים: **ולר"י** וקורה מבאן. אף על גב דלחי לא מהני ביותר
מעשרה יעשה לחי רחב עד שיתמעט האויר מעשרה: **יתר** ע"כ בן אמר ר' יהודה. פירש הקונטרס לעיל מיניה איירי בצונה
עלייה כו' דשרי ר' יהודה לטעול תחתיה משום פי תקרה יורד וסותם וקאמר בצנייתא יתר על כן אמר ר' יהודה אע"ג דליכא פי
תקרה שרי ר' יהודה הואיל ואיכא צ' מחילות מעלייתא והכי משמע צהדיא בתוספתא (במילתין פ"ן) דהא קאי יתר על כן:
מי

נמי קשה דאין יועיל לחי מנד אחד או אפי' נורת הפתח ביותר מעשר הא' את ליה לרב אע"פ שיש לו נורת הפתח לר"ך למעט אצל
אי אעקומותיו קאי כדפירש רש"י אחי שפיר לרב דסגי בנורת הפתח אפי' ביותר מ"י הואיל ופתחי מבוי הפתוחים לרה"ר לא
הוו יותר מעשר * דהא ז"ה מהני מן התורה אפילו לרב ביותר מ"י כדלמרינן לקמן (ד' יא). גבי כלאים וומיהו יש לדחות
דהוי נמי מצי פריך לרב אלא דמקשה אליבא דשמואל טפי בפשיטות ועוד יש ראייה * מההוא מבוי עקום דהוה צנהדרעא
כו' ואזכרנו דלמות ופירש"י עקום כמין ח' ור"ך צ' דלמות לשני עקומות דאי לאו הכי די צדלת אחת ומיהו
ר"ח גרים ואזכרנו דלת וכן כחצו צרוב ספרים ואפילו גרסינן דלמות * איכא למימר דמפולש גמור הוה ועקום
באמצע זה ופתחו בשלשה פתחים לרה"ר דממה נפשך לר"ך לעשות דלמות וגבי מבוי העשוי כנדל (לקמן ד' ט): משמע
נמי כפירוש
רה"ר זה
לשון אידך
שיראה ז"ה כל בני המבוי: **ביצד** מערבין דרך רה"ר. פי' רה"ר רחב י"ו אמות ומפולש משני כדדים משער לשער ומצוין בה ששים
רצוא וכן יש צה"ג דענין דריסת ס' רצוא וקשה לר"ת דבשבת צפ' הזורק (ד' טז). אמר דעגלות הוו תחתיהן וצניניהן רה"ר ותחתיהן
לא היו ס' רצוא ואומר ר"י דמ"מ דרכן היה ללכת ולצא בלחות דרך ועוד הקשה דדגלי מדבר הוה טף וגשים לאין מספר וכן קשה
מערב רב ויש לומר דלא גמרי' ממשכן אלא מילתא דמציבא במספרים: **ולר"י** וקורה מבאן. אף על גב דלחי לא מהני ביותר
מעשרה יעשה לחי רחב עד שיתמעט האויר מעשרה: **יתר** ע"כ בן אמר ר' יהודה. פירש הקונטרס לעיל מיניה איירי בצונה
עלייה כו' דשרי ר' יהודה לטעול תחתיה משום פי תקרה יורד וסותם וקאמר בצנייתא יתר על כן אמר ר' יהודה אע"ג דליכא פי
תקרה שרי ר' יהודה הואיל ואיכא צ' מחילות מעלייתא והכי משמע צהדיא בתוספתא (במילתין פ"ן) דהא קאי יתר על כן:
מי

(א) [לקמן ד:]. (ב) [לקמן
ק: חולין ק:]. (ג) [גירסא
הראשונה]. (ד) [לעיל ה:].
(ה) גי' ר"י ורש"י או קורה.
(ו) [לקמן ה:]. (ז) שבת ו.
וקח. לקמן יב. כב. ט: לה.
(ח) "אוי" חתא דב"י.
(ט) [לקמן ה:]. (י) ומהא
[לקמן ד:]. דמכ"ך נוריא
ואותו צעקומותיו אין
רואה לפי ד"ל דמי ראשו
האחד לא רטו לעשות להם
מיקון פ"י].

גליון הש"ס

תוס' ד"ה רב אבא וכו'
דחא צה"פ טהני טו
התורה. עיין לקמן דף כב
ע"א תוס' ד"ה והארי:
בא"ד איכא לזכור
דמפולש גמור הוי. עיין
לקמן דף י ע"כ תוס' ד"ה
עושה פס:

מוסף רש"י

דפתחא בקרן זוית לא
עבדי אינשי. דלאו
לרמיה הוא (לקמן צד).
בקעה מצא. כלומר אין
בני תורה שדעו להסיר,
בבקעה זו שאין לה שומר
והכל פרוץ (לקמן ס:).